

Kritik mot Kriminalvården, häktet Jönköping, för underlåtenhet att underrätta en intagen om tillägg som gjorts i ett placeringsunderlag efter det att den intagne delgivits underlaget

Beslutet i korthet: Inför anstaltsplacering av en häktad person upprättades ett placeringsunderlag. Efter det att placeringsunderlaget delgivits den intagne gjordes tillägg i underlaget, som därefter lades till grund för placeringsenhetens beslut i ärendet. Kriminalvården kritiseras för sin underlåtenhet att underrätta den intagne om de tillägg som gjordes i placeringsunderlaget efter det att han delgavs detsamma.

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 27 oktober 2010, klagade AA bl.a. på häktet Jönköpings handläggning av hans placeringsunderlag. Han anförde därvid i huvudsak följande. Under häktningstiden upprättade han tillsammans med sin kontaktman i häktet ett placeringsunderlag inför anstaltsplaceringen. Alla som var inblandade godkände och skrev under handlingarna, men därefter gjorde kriminalvårdsinspektören ett tillägg angående anstaltsplaceringen. Detta tillägg fick varken han eller hans kontaktman del av innan placeringsunderlaget sändes till placeringsenheten. AA uttryckte även missnöje med innehållet i ett straffidsbeslut.

Utredning

Handlingar inhämtades från dåvarande placeringsenheten och från anstalten Västervik Norra, där AA vid anmälningstillfället var placerad. Det placeringsunderlag som inhämtades från anstalten Västervik Norra (JO:s aktbil 7) är daterat den 2 augusti 2010. Av underlaget framgår att klienten AA delgivits underlaget av BB den 2 augusti 2010 och att det faststälts av CC den 3 augusti 2010. AA och de båda nyss nämnda tjänstemännen har skrivit sina namnteckningar på underlaget. Vidare har det satts ett kryss i rutan ”Invänder ej” under rubriken ”Klientens yttrande”. Under rubrikerna ”Kriminalvårdens förslag till säkerhetsklass” samt ”Kriminalvårdens motivering” därtill saknas uppgifter. Det placeringsunderlag som inhämtades från placeringsenheten (JO:s aktbil 9) är daterat den 3 augusti 2010. I detta underlag har ”Säkerhetsklass C” angivits som Kriminalvårdens förslag till säkerhetsklass och motiveringen lyder ”Anstalten Västervik Norra har lämplig programverksamhet. Nackdel närheten till sina barn.”

Det finns ett kryss i rutan "Invänder ej" under rubriken "Klientens yttrande" och uppgift om att placeringsunderlaget fastställts av CC den 3 augusti 2010. Underskrifter och uppgift om datum för delgivning av klienten saknas.

Följande muntliga upplysningar inhämtades från dåvarande placeringsenheten.

Det placeringsunderlag som placeringsenheten haft som underlag för sitt placeringsbeslut avseende AA är daterat den 3 augusti 2010. Av underlaget framgår att det delgivits AA den 2 augusti 2010 och fastställts av CC den 3 augusti 2010 kl. 10.12. Ett placeringsärende initieras hos placeringsenheten genom att anstalten eller häktet skickar ett e-brev till placeringsenhetens e-brevlåda och meddelar att placeringsunderlaget har fastställts. Placeringsenheten hämtar därefter placeringsunderlaget ur kriminalvårdens klientadministrativa system (KLAS). I det elektroniska dokumentet som placeringsenheten utgår från i sin handläggning finns det inte några underskrifter av den intagne eller av den som fastställt placeringsunderlaget men det framgår av dokumentet om/när det delgivits den intagne och när det fastställts. Det framgår också om den intagne har invändningar mot underlaget eller inte. Placeringsenheten handlägger inte ärenden med placeringsunderlag som inte har fastställts. I och med att placeringsunderlaget fastställs läses dokumentet och det går därefter inte att göra några ändringar i dokumentet. Om det uppstår behov av att tillföra eller ändra uppgifter i placeringsunderlaget ska ett nytt placeringsunderlag upprättas och fastställas. Den intagne delges placeringsunderlaget innan det fastställs. Det skulle annars inte vara möjligt att föra in uppgift om delgivning i placeringsunderlaget, eftersom dokumentet läses i och med fastställandet. Systemets konstruktion ger således en teoretisk möjlighet att ändra eller lägga till uppgifter i ett placeringsunderlag i tiden mellan delgivning och fastställande.

Kriminalvården anmodades därefter att yttra sig över vad AA anför om att han inte fått del av placeringsenhetens beslutsunderlag.

I remissvaret anförde Kriminalvården, genom generaldirektörens ställföreträdare enhetschefen DD, följande.

- - -

Sakförhållanden m.m.

Av yttrande från region Öst samt av Kriminalvårdens register framgår bl.a. följande.

Inför förestående placering på anstalt delgavs AA den 2 augusti 2010 det placeringsunderlag som häktet Jönköping tagit fram. Av placeringsunderlaget framgår att AA har fått lämna önskemål om vilket program han vill genomgå och vilka anstalter han helst skulle vilja bli placerad i. Efter delgivning kompletterades underlaget med häktets förslag på säkerhetsklassificering och anstaltsplacering.

Utan att AA fick möjlighet att yttra sig över häktets förslag fastställdes underlaget den 3 augusti 2010 och lades sedan till grund för placeringsenhetens beslut i ärendet den 6 augusti 2010. Placeringsenheten beslutade i enlighet med häktets förslag.

Författningsbestämmelser

Av 17 § förvaltningslagen (1986:223) framgår bl.a. följande. Ett ärende får inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Av 1 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om placering av dömda i Kriminalvårdsanstalt (KVFS 2006:13) (placeringsföreskrifterna) framgår bl.a.

följande. Inför anstaltsplacering skall ett placeringsunderlag upprättas och fastställas av verksamhetsstället och snarast möjligt skickas till placeringsenheten.

Av 2 § placeringsföreskrifterna framgår följande. Inför varje anstaltsplacering skall en risk- och behovsbedömning göras där risken för hot och våld, hantering eller missbruk av narkotika och andra droger under verkställigheten, annan fortsatt brottslig verksamhet, rymning/fritagning, samt den dömdes individuella behov skall bedömas.

Av 3 § placeringsföreskrifterna framgår följande. Inför placeringsbeslutet skall den dömdes risk- och behovsprofil fastställas genom en sammanvägning och värdering av vad som framkommit vid risk- och behovsbedömningen.

Av 4 § placeringsföreskrifterna framgår bl.a. följande. Risk- och behovsprofilen och de uppgifter som ligger till grund för profilen skall dokumenteras. Det gäller även den reviderade profilen. Det häkte eller den anstalt där den intagne vistas ansvarar för att dokumentationen upprättas.

Av de därtill bifogade allmänna råden framgår bl.a. följande. Den dömda skall normalt få ta del av och lämna synpunkter på uppgifterna i materialet innan beslutet om anstaltsplacering fattas (Se 17 § förvaltningslagen (1986:223)). Om det vid arbetet med bedömning och upprättande av profil framkommer någon uppgift som bör sekretessbeläggas i förhållande till den dömda bör den antecknas på en särskild handling och materialet bör endast förses med notering om att en ytterligare handling finns i ärende. Den som upprättar beslutsunderlaget ansvarar för att beslutsunderlaget har kommunicerats.

Kriminalvårdens bedömning

Av utredningen framgår att häktet Jönköping sammanställt ett placeringsunderlag. Placeringsunderlaget innehöll flera sakuppgifter som t.ex. vilka brott AA är dömd för, hans ålder, att han varit allmänt skötsam i häktet etc. Dessa är sakuppgifter som AA givetvis haft rätt att få yttra sig över innan ärendet avgjorts. Så har också skett.

Uppgifter som lämnas i nära anslutning till att beslutet fattas och är baserade på tjänstemannens sakkunskaper ingår inte i myndighetens kommunikationsplikt (se t.ex. prop. 1971:30 s. 468). Kriminalvården bedömer att de uppgifter som lades till efter delgivning är hänförliga till denna kategori och inte till den kategori av uppgifter som den enskilde har en ovillkorlig rätt att få del utav.

Det är dock brukligt inom Kriminalvården att klienten delges hela placeringsunderlaget innan beslut om placering fattas. Därför borde häktet Jönköping ha delgett AA det fullständiga placeringsunderlaget innan beslut fattades.

AA yttrade sig över remissvaret.

Bedömning

Underrättelse om tillägg i placeringsunderlag

De bestämmelser om placering i anstalt som Kriminalvården har redogjort för i remissvaret har numera upphört att gälla. Sedan den 1 april 2011 återfinns bestämmelser om placering i anstalt i 2 kap. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd för fängelse (KVFS 2011:1). I detta ärende är de äldre bestämmelserna tillämpliga.

Av utredningen i ärendet framgår att det vid den tidpunkt då placeringsenheten fattade beslutet om placering av AA i anstalt fanns två versioner av det placeringsunderlag som upprättats av häktet Jönköping inför anstaltsplaceringen. I den version som AA delgavs fanns det inte något förslag från häktets sida avseende

säkerhetsklassificering och anstaltsplacering, medan det fanns sådana förslag i den version som lades till grund för placeringsenhetens beslut i ärendet.

Kriminalvården har i sitt yttrande anfört att de uppgifter som lades till efter delgivningen inte är av den karaktären att den enskilde har en ovillkorlig rätt att få del av dem, dvs. att de inte omfattas av myndighetens kommunikationsplikt enligt 17 § förvaltningslagen (1986:223). Det kan diskuteras om detta synsätt är korrekt. Däremot framstår det som självklart att häktet Jönköping borde ha låtit AA ta del av den version av placeringsunderlaget som skickades till placeringsenheten. Kriminalvården är av samma uppfattning. Såsom placeringsunderlaget är utformat får man intrycket att AA tagit del av och yttrat sig över underlaget i det skick som lämnades till placeringsenheten. Det går inte att av handlingen utläsa att det tillkommit uppgifter efter delgivningen, vilket naturligtvis är oacceptabelt. Häktet förtjänar kritik för sin underlåtenhet att underrätta AA om de tillägg som gjordes i hans placeringsunderlag efter det att han delgavs detsamma.

Övrigt

Det som AA anfört i övrigt föranleder inte någon kommentar.

Ärendet avslutas.